

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: 21.09.2018
Vår ref.: 200804723-75
Arkiv: 312 / 139.E4A
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Tord Solvang
22959248/toso@nve.no

Oversendelse av to innsigelser og tre klager på NVEs vedtak av 21.6.2018 om tillatelse til Litlflåttådalselva kraftverk i Namsskogan kommune

NVEs vedtak av 21.6.2018 om tillatelse til Litlflåttådalselva kraftverk er påklaget av Vestre Namdal reinbeitedistrikt (Meidalsgruppen og Tovengruppen) og Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag. I tillegg har Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Sametinget fremmet innsigelse til søknaden i høringsperioden. Fylkesmannen og Sametinget har blitt orientert om adgangen til å trekke innsigelsene, men vi har fått bekreftet at dette ikke blir gjort. NVE har forberedt klagen og innsigelsene i tråd med forvaltningsloven § 33.

Vi kan ikke se at klagen eller innsigelsene gir grunnlag for å endre vårt vedtak av 21.6.2018. Saken oversendes derfor Olje- og energidepartementet (OED) for endelig avgjørelse.

Bakgrunn for saken

Ulvig Kiær AS søkte den 15.4.2016 om tillatelse til å bygge Litlflåttådalselva kraftverk i Namsskogan kommune i Nord-Trøndelag. Søknaden ble sendt på offentlig høring våren 2016 sammen med åtte andre småkraftsøknader i Namsskogan. Det ble avholdt folkemøte på kommunehuset i Namsskogan den 7.6.2016 i forbindelse med høringen. NVE var på befaring i området den 12.–15.9.2016 sammen med representanter for søkerne, kommunen, Fylkesmannen, fylkeskommunen, Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag, Sametinget og begge siidaene i reinbeitedistriktet. Etter befaring ble det utarbeidet en reindriftsrapport for Vestre Namdal reinbeitedistrikt. Denne ble sendt på begrenset høring til reindriftsfaglige høringsparter den 17.2.2017. Sametinget ble konsultert både før og etter reindriftsrapporten, den 14.–15.11.2016 og 23.8.2017.

NVE behandlet vannkraftsøknaden samtidig med en søknad fra NTE Nett AS om bygging av ny 132 kV-kraftledning fra Tunnsjødal til Kjølmyrlovet, hvis formål var å sørge for tilknytning av flere kraftverk i Namsskogan. NVE avsto søknaden om ledningen i vedtak 13.11.2017, siden det ble vurdert til samlet sett å være samfunnsøkonomisk ulønnsomt å bygge ledningen og kraftverkene. NVE avsto samtidig søknaden om å bygge Litlflåttådalselva kraftverk, men vurderte at de ikke-prissatte virkningene av kraftverket likevel var akseptable.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Vedtaket om avslag til kraftverket ble påklaget av søker i brev til NVE den 3.12.2017 med utfyllende kommentarer i brev den 18.2.2018. Som vedlegg til klagen lå et notat fra NTE Nett AS hvor det er gjort en ny vurdering av kapasiteten i 22 kV-nettet etter at 132 kV-ledningen ble avslått. NTE konkluderte med at det er mulig å gjøre oppgraderinger i distribusjonsnettet for å øke kapasiteten. Med de skisserte oppgraderingene vil det være plass til noe mer produksjon i 22 kV-nettet. Eventuelle oppgraderinger av nettet vil belastes kraftverkene gjennom anleggsbidrag.

NVE har vært i kontakt med NTE Nett AS i forbindelse med klagebehandlingen. En oppgradering av distribusjonsnettet for å gi kapasitet til Litlflåttådalselva (4,9 MW) og Steinåa (2,5 MW) samt konsesjonsgitte Seterfossen (3,4 MW) vil utløse et anleggsbidrag i størrelsesordenen 8–9 MNOK. Til sammenlikning var den opprinnelige nettløsningen (132 kV-linje, transformatorstasjon og bryterfelt) kostnadsberegnet av NTE til om lag 73 MNOK.

Ettersom grunnlaget for å avslå søknaden om Litlflåttådalselva kraftverket var knyttet til den opprinnelige nettløsningen, omgjorde NVE det opprinnelige vedtaket og ga konsesjon til Litlflåttådalselva kraftverk i vedtak av 21.6.2018. Omgjøringsvedtaket er hjemlet i forvaltningsloven § 33 og vannressursloven § 8.

Innsigelsene

NVE mottok brev fra Sametinget datert 26.8.2016 der det ble fremmet innsigelse til fire småkraftsøknader i Namsskogan kommune. Innsigelsen til Litlflåttådalselva kraftverk ble begrunnet med at tiltaket kan gi vesentlige negative konsekvenser for samisk kultur og næring (reindrift). NVE gjennomførte konsultasjon med Sametinget 14.–15.11.2016 og 23.8.2017. Innsigelsen til Litlflåttådalselva kraftverk ble opprettholdt etter konsultasjonene.

NVE mottok brev fra Fylkesmannen i Nord-Trøndelag datert 25.8.2016 der det ble fremmet innsigelse til to småkraftsøknader i Namsskogan kommune. Innsigelsen til Litlflåttådalselva kraftverk ble begrunnet med at tiltaket, etter Fylkesmannens syn, vil gi store negative konsekvenser for reindrift. Fylkesmannen fikk tilbud om innsigelsesmøte, men takket nei i en e-post til NVE den 14.6.2017.

NVEs vurdering av innsigelsene

NVE kan ikke se at Sametingets opprettholdelse av innsigelsen har bragt frem nye momenter i saken, eller gir grunn til å endre vårt vedtak. Innsigelsen er drøftet i vårt vedtak av 13.11.2017, og vi viser til dette med begrunnelse i tilhørende KSK-notat 75/2017.

NVE kan ikke se at Fylkesmannens opprettholdelse av innsigelsen har bragt frem nye momenter i saken, eller gir grunn til å endre vårt vedtak. Innsigelsen er drøftet i vårt vedtak av 13.11.2017, og vi viser til dette med begrunnelse i tilhørende KSK-notat 75/2017.

Klagene

Vestre Namdal reinbeitedistrikt (Meidalsgruppen) klager på NVEs vedtak og mener det ikke bør gis konsesjon til Litlflåttådalselva kraftverk. I brevet av 10.7.2018 står det følgende:

«Meatelen Sitje vil med dette påklage og anke avgjørelsen om gitt tillatelse fra NVE til utbygging av småkraftverk i Steinåa og Litlflåttådalselva i Namsskogan kommune, Trøndelag fylke. Det er fortsatt svært sterke argumenter for å avslå konsesjon – slik det ble gjort i den første konsesjonsbehandlingen. Reindriften mener vedtakene som nå er gjort for tillatelse til bygging er gitt på feilaktig grunnlag. Det er tydeligvis ikke medtatt de naturmessige skadevirkninger og direkte og følgeskader for reindriften om NVE fastholder vedtaket om konsesjon og bygging av Steinåa og Litlflåttådalselva.»

Heller er ikke de økonomiske merkostnader for reindriften samt senere skadeserstatninger medtatt i prosjektene og rammekostnader. Samt påpekte avbøtende tiltak rettet mot reindriften. Meatelen Sitje kan derfor kun konstatere at NVEs omgjøring av vedtak etter klage fra utbygger er kun tatt fra et utbyggingsteknisk økonomisk perspektiv – og medregnet skadevirkningene for natur og reindrift vil begge kraftprosjektene være «samfunnsmessig» ulønnsomme.

Meatelen Sitje vil hevde at det opprinnelige vedtaket fra NVE av 29.11.2017 vil være dekkende og bør fastsettes på nytt og tillatelsen til utbygging av Steinåa og Litflåttådalselva trekkes tilbake. Vi siterer NVE's beslutning i saken fra 2017:

NVE gir videre ikke konsesjon til bygging av Steinåa og Litflåttådalselva kraftverk grunnet høye totale investeringskostnader for kraftverkene og nettanleggene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt.

Siden det i denne utbyggingen av småkraftverk er tillagt svært stor vekt på samfunnsmessig lønnsomhet og gevinst – så vil Meatelen Sitje gjerne påpeke at i denne avveien er reindriften som betydelig lokal næringsaktør uteglemt. Reindriften er den eldste næringsaktør i disse områder. Det er også en drift og næring som er tilpasset natur og klima gjennom generasjoner. Samspillet mellom de naturgitte ressurer og den sørsamiske reindrift er bærekraftig og en grunnpilar for flere lokalsamfunn i Trøndelag. Reindriften i våre områder er en viktig kulturbærer for den sørsamiske kulturen.

Den planlagte utbygging vil slå en kile inn i reindriftens driftsmønster og endringene vil i beste fall kun gi store driftsmessige utfordringer – men kan gi varige tap og ramme reindriftens totaløkonomi. Den planlagte utbygging av de to aktuelle småkraftverkene bekymrer oss derfor sterkt.

Likevel vil Meatelen Sitje gjerne bemerke at nevnte samlede plan med fire småkraftverk i en samlet behandling er en fornuftig og betryggende måte å få oversikt over den reelle samfunnsmessige nytten av tiltakene – samt påvise de samlede skadevirkninger. Det var derfor ikke overraskende at i første konsesjonsbehandling ble alle utbyggingsforslagene avvist.

Skadevirkningene er for store, og den samfunnsmessige gevinst for liten. At to avslag nå er anket og tillatelse likevel gitt av NVE er overraskende sett i lys av en samlet negativ respons fra Fylkesmannen, Sametinget, Naturvernforbundet, Reindriften og KU- utredningen fra Norconsult for den samlede plan for småkraftverkutbygging i Namsskogan kommune.

Vedtaket om tillatelse til utbygging av Steinåa og Litflåttådalselva bør vurderes på nytt av NVE hvor helhetsvurderinger gjøres med skadevirkninger for natur og reindrift tas med som betydelig bakteppe.

For reindriften i området vil vi gjerne påpeke at begge de aktuelle utbygginger vil få store konsekvenser for reindriften i Åarjel Njaarke (Vestre Namdal) reinbeitedistrikt. Vi vil påpeke følgende:

(...)

Litflåttådalselva og omliggende områder er vårsommerbeite, høstbeite og høstvinterbeite. Området vurderes å ha stor verdi for utøvelse av reindrift i reinbeitedistriktet. En utbygging her vil medføre betydelig menneskelig aktivitet i anleggsfasen, og bli ubrukelig for reindriften i lange perioder.

For å hindre varige følgeskader må flere avbøtende tiltak medtas, deriblant oppsett av gjerde og tiltak for å forhindre reinen å trekke sørover etter terrengåpning med nedgravd rørgate. For øvrig et tiltak som ikke er kalkulert og medregnet inn i prosjektkostnaden av utbygger. Utbyggingen kan også medføre betydelig større skader og tap av dyr til jernbanen. Veiløsningene til en eventuell utbygging vil gi økt trafikk inn i området.

Generelt til begge utbygginger

Vi har merket oss at utbyggerne mener nedgraving av rør og kabler medfører små eller ingen belastning på flora og det naturlige reinbeitet. Dette er misforstått og det finnes mange eksempler på det. For når det naturgitt jordsmonn endres av utbygging og reguleringer vil det gi plass til nye vekster og vekstvilkår. Nedgravde kabler og rør i lukket grøft kan skape drenering med uttørring av området på sommerstid og på vår og høst føre flomvann i nye leier. Over tid vil en slik utbygging gi store og varige endringer lokalt.

De mangeårige åpne traseer i skogen som vil følge utbygging både av anleggsveier og rør- og kabelgater vil åpne for nytt trekkmonster for reinen, og kan øke belastningen av rovdyrskader. Erfaringsmessig tar det svært lang tid etter utbygging før skogen når sin opprinnelige sammensetning med en naturgitt blanding av ung- og gammel skog. I mellomtiden har dette medført et nytt og endret trekk- og beitemønster hos reinen. Utbyggingene vil også ligge nær jernbanen, og endret trekkmonster kan medføre økt trekk mot jernbanen med påfølgende skade og tap av dyr. Utbygging med ny aktivitet, endret natur og trekkveier vil føre til mer sammenblanding av reinflokkene, og betydelig merarbeid for reineierne.

Vannspeil, endret vannføring i vassdragene kan gi store lokale klimaendringer som vil påvirke sterkt både flora og fauna. Særlig vil dette skje i trange og lukkede elvedaler med høyere luftfuktighet og tåkedannelser på vår og høst. Over tid vil det medføre endringer i skog- og plantevekst. Særlig vil gammel og opprinnelig skog blir rammet med lavvekster som er overmåte viktig beite for reinen. Naturligvis vil dette også medføre annet beitemønster for reinen, og betydelig merarbeid for å holde flokken samlet.

Den samlede belastning

Reindriften er en arealkrevende virksomhet som oftest foregår i uberørte fjell- og viddeområder som er lite produktive for annen virksomhet. Reindriften i våre områder følger gammel sørsamisk bruksmåte slik den har vært drevet i uminnelig tid. Vi opplever derfor nå et betydelig press på arealene i vårt distrikt, med ulike reguleringer og planer som direkte rammer vår drift. Det være seg vår, sommer, høst og vinterbeite, kalvingsland og trekkveier.

Samspeillet mellom reindriften og andre primærnæringer har pågått gjennom generasjoner og skapt få brukskonflikter. Det er alle de nye virksomhet som vekker vår dype bekymring. Vårt beiteland danner grunnlaget for driften og slik vi har overtatt det fra generasjoner før oss – men nå vil langt flere ta i bruk våre områder. Det er hyttebygging, turisme, jakt & fiske, nye veiløsninger, samt fysiske utbygginger som både vann- og vindkraft. Hvert tiltak og utbygging i seg selv er ofte ikke sterkt skadelig, men det er den samlede belastning i vårt distrikt som får betydning og er allerede svært høy.

Reinbeitedistriktets beiteland er vårt næringsmessige driftsgrunnlag, og gjennom de siste tiår har vi måtte avgi stadig nye områder til annen virksomhet og bruk. Reindriften er også en lokal aktør så mange av de tiltak som vi har avgitt beiteland til har vært lokalt- og samfunnsmessig nyttig og nødvendig. Derimot de to beskrevne småkraftprosjektene her som er gitt tillatelse til utbygging – Steinåa og Litlflåttedalselva mener vi faller utenfor. De er direkte samfunnsmessig

ulønnsomme, og vil kun bli en belastning både for utbygger, reindriften og ramme grovt noe av den siste uberørte villmark i Trøndelag. Vedtaket om tillatelse gitt av NVE er tatt på sviktende grunnlag som vi har påpekt.

Meatelen Sitje mener derfor NVE må omgjøre vedtaket om tillatelse til utbygging av småkraftverk i Steinåa og Litlflåttådalselva. Vi anker derfor avgjørelsen og ber om ny behandling.»

Vestre Namdal reinbeitedistrikt (Tovengruppen) klager på NVEs vedtak og mener det ikke bør gis konsesjon til Litlflåttådalselva kraftverk. I brevet av 12.8.2018 står det følgende:

«Norconsult foretok en konsekvensutredning for reindriften i Vestre Namdal Reinbeitedistrikt på oppdrag fra utbyggerne. Denne omfattet Litlflåttådalselva, Flåttådalselva, Bjørelva og Steinåa. I Norconsults konsekvensanalyse under p.k.t. 4 side 28 sumvirkninger vil vi bemerke at Vestre Namdal Reinbeitedistrikt v / Tovengruppen er sterkt berørt av Åbjørautbyggingen jfr. rettsbok for Namdal Herredsrett (Åbjøraskjønn) sak 22/1976 B avsagt 21.06.1979.

NVE gjorde et vedtak datert den 13.11.17, der de avslo 4 småkraftverk og kraftlinjer til disse. Deretter omgjør de dette vedtaket etter klage og gir søkerne tillatelse til bygging av to kraftverk den 21.06.18. Dette uten at konsekvensutredningen er vektlagt. Vi minner også om statens ansvar for ivaretagelse av den samiske reindrift. Under disse omstendigheter fremmer vi denne klage og ber om konsultasjon med OED.

(...)

Litlflåttådalselva

I Norconsult sin rapport under p.k.t. 3.5.4 side 25, 26 og 27, sies følgende for Litlflåttådalselva, «**I anleggfasen** vil menneskelig aktivitet, støy og forstyrrelser gjøre området så å si unyttbart for reindrift, noe som gir **stort negativt omfang** og dermed **stor negativ konsekvens**. **I driftsfasen** vurderes tiltaket å gi **stort negativt omfang** og **stor negativ konsekvens**. Selv om avbøtende tiltak blir gjennomført vil det bli **middels - stor negativ** konsekvens.

Vi vil også vise til OEDs vedtak i sak Kalvatnan vindkraftverk i Bindal og Namsskogan kommuner av 11.11.16. Prinsipielt mener vi dette også gjelder alle inngrep i reinbeiteområder.

DEPARTEMENTETS VURDERING

«Departementet skal bemerke at ved konsesjonsbehandling av søknader om vindkraftverk legges en total avveining av fordeler og ulemper til grunn for vurderingen. Reindrift er imidlertid i en særstilling. Departementet viser til redegjørelsen ovenfor der det fremgår at SP Art. 27 slår fast at den enkelte reindriftsutøver ikke kan nektes retten til å drive med reindrift. Selv om det innenfor folkeretten gjelder proporsjonalitetsprinsipp, oppstiller folkeretten en absolutt grense for hvilke tiltak som kan tillates. Der det er berettiget tvil om et tiltak kan gjennomføres innenfor folkerettens materielle urfolksvern, kan ikke den ordinære samfunnsmessige avveining legges til grunn for om konsesjon skal gis. Konsekvensene av folkeretten kan dermed føre til at det ikke kan gis konsesjon til et tiltak som ellers har en positiv nåverdi i samfunnsøkonomisk forstand»

På dette grunnlag ber vi NVE omgjøre sitt vedtak av 21.06.18 for begge kraftverk.»

Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag klager på NVEs vedtak og mener det ikke bør gis konsesjon til Litlflåttådalselva kraftverk. I brevet av 5.7.2018 står det følgende:

«Selv om NVEs første avslag var knyttet til kostnader rundt overføringslinje, mener vi at konsekvensene for naturmangfold og reindrift er såpass omfattende at søknaden burde vært avslått på dette grunnlaget, slik som ble gjort i Flåttådalselva og Bjørelva.

(...)

Småblank er påvist i vassdraget, og det potensielle leveområdet er opp til kote 170. Alt. B er klart bedre enn alt. A for småblank, men igjen så vil en struping av vannføring og at naturlige fluktuasjoner dempes føre til en forverring av levekårene for arten. Utbygginga vil også ha negative konsekvenser for reindriften i området.

(...)

Vi viser for øvrig til vår høringsuttalelse i forbindelse med småkraftpakken i Indre Namdal.»

Motpartens vurdering av klagen

Klagene fra Vestre Namdal reinbeitedistrikt (Meidalsgruppen og Tovengruppen) og Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag ble oversendt søker for uttalelse den 14.8.2018, jf. forvaltningsloven § 33. NVE mottok følgende kommentarer i e-post fra søker den 31.8.2018:

«Våre kommentarer til klagen kan sammenfattes på følgende vis:

- God erfaring med reinens fortsatte bruk av områder rundt allerede utbygget småkraftverk.*
- Alternativ B1 (tunnel og redusert veibygging) avbøter konsekvensene av tiltaket.*
- Tiltaket berører ingen særverdiområder for reindriften.*
- Krav om omløpsventil sikrer mot unaturlige fluktuasjoner i vannføringen.*
- De ikke-prissatte konsekvensene ved en eventuell bygging av Litlflåttådalselva kraftverk kan i stor grad avbøtes.*
- Litlflåttådalselva kraftverk kan ikke sammenlignes med arealkrevende vindkraftanlegg.*
- Alle kjente naturmessige forhold og forholdene for reindriften ved en eventuell bygging av Litlflåttådalselva er grundig vurdert av NVE.*
- Kapasitet til å koble kraftverket til eksisterende 22-kV nett. Betydelig lavere nettilknytningskostnader.*
- Redusert utbyggingskostnad for selve kraftanlegget.*
- Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi.*
- Tiltaket vil gi inntekter til søker og grunneier og generere skatteinntekter.*
- Videre vil Litlflåttådalselva kraftverk styrke næringsgrunnlaget i området og dermed kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning.*
- Hensikten med inngrepet i form av fornybar energiproduksjon kan ikke med rimelighet oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre.*

Viser til NVEs vedtak av 21.06.2018 om tillatelse til bygging av Litlflåttådalselva, samt e-post fra NVE til oss av 14.08.2018 hvor vi gis anledning til å kommentere innkomne klager på vedtaket.

Tovengruppen sin klage av 12.08.18:

Når det gjelder konsekvensene av tiltaket i anleggsfasen og driftsfasen viser vi til våre tidligere kommentarer og vår gode erfaring med reinens fortsatte bruk av området ved og på anleggsdeler og i tiltaksområdet for Litlelva kraftverk, som ligger i nærheten og som ble bygget i 2009. I våre tidligere innsendelser er dette godt dokumentert bl.a. med bilder.

Det kan virke som om Tovengruppen fortsatt utaler seg i forhold til alternativ B utbyggingen og ikke vurderer alternativ B1. Alternativ B1 har sterkt redusert behov for veibygging ved at det bygges tunnel på de øverste 900 meterne av vannveien. Ved at det bygges tunnel og ikke nedgravde rør, vil det i betydelig grad redusere de ulemper som både Tovengruppen og Meidalsgruppen har framført. Utover inntaksdammen (på størrelse med en hustomt, dvs. ca. 1 dekar), som for reinen ligger under en utilgjengelig skrent, vil inngrepet til rørgaten kun være en nedgravd rørtrasé i det produktive skogområdet som preges av snauflater, foryngelsesflater og skog. I tillegg er skogen i området preget av åpne områder på deler av strekningen, slik at ledeeffekt ikke vil være annerledes enn den tradisjonelle skogsdrift forårsaker.

NVE har på side 26 i bakgrunn for vedtak av 13.11.2017 skrevet følgende:

Når det gjelder ledeeffekt på rørtraseer og økt ferdsel grunnet vei inn i uberørte viktige rein-driftsområder, så er NVE godt kjent med disse problemstillingene. Vi vil vurdere hvor åpent eller skogkledd områdene er i dag, grad av urørthet, nærhet til særverdiområder, i tillegg til eksisterende hogstflater og allerede utbygd infrastruktur. Om konsesjon gis vil det bli satt krav om tilbakeføring av terreng og stenging av vei med bom. Andre avbøtende tiltak vil også bli vurdert.

Videre på samme side vurderer NVE:

.... inntaket er planlagt i nedkanten av en kraftig fjellskrent på 6-7 meter som reinen ikke kan forsere.

Siden søker har foreslått en vannvei som er planlagt som boret sjakt i øvre del, vil det bli minimale inngrep i øvre del i Litlflåttådalselva. Området er ikke beskrevet spesielt brukt sommerstid, men blir brukt vår og høst. Det er heller ikke oppgitt spesielle særverdier som det må tas hensyn til, slik det er både for Bjørelva og Steinåa kraftverk.

Vi deler NVEs over nevnte vurderinger.

På side 39 skriver NVE følgende:

NVE mener at de ikke-prissatte konsekvensene ved en eventuell bygging av Litlflåttådalselva kraftverk i stor grad kan avbøtes.

Vi deler denne vurderingen. Dette var også årsaken til at vår klage av 3.12.2017 og 15.2.2018, i hovedsak dreide seg om tekniske og økonomiske forutsetninger/muligheter for nettilkobling av Litlflåttådalselva samt revidering av kostnadene ved selve utbyggingen av kraftverket, slik at anlegget inkl. nettilkobling vil bli både privat- og samfunnsøkonomisk lønnsomt.

Vi mener det ikke kan legges vekt på avslag for bygging av Kalvvatnet vindkraftverk i Bindal i denne saken om bygging av et småkraftverk. Vindkraftverket ville ligge høyt til fjells og være svært arealkrevende i forhold til Litlflåttådalselva hvor inntaket ikke er større enn en hustomt, hvor vannveien er lagt i tunnel og nedgravd rørgate, og hvor selve kraftstasjonen ligger helt nede i dalen, ikke langt fra Namsen. I tillegg er området for Litlflåttådalselva ikke beskrevet som noe særverdiområde for reindriften.

Meidalsgruppen sin klage av 10.07.2018:

Meidalsgruppen skriver: «Det er tydeligvis ikke medtatt de naturmessige skadevirkninger og direkte og følgeskader for reindriften om NVE fastholder vedtaket om konsesjon og bygging av Steinåa og Litlflåttådalselva.»

Vi mener en slik påstand ikke er riktig. Alle kjente naturmessige forhold og forholdene for reindriften ved en eventuell utbygging av Litlflåttådalselva ble grundig vurdert av NVE i Bakgrunn for vedtak av 13.11.2017. I bakgrunnen for vedtak har NVE vurdert virkningene i forbindelse med:

- *Hydrologiske virkninger av utbyggingen (side 20-21)*
- *Produksjon og kostnader (side 22)*
- *Reindrift (side 22-27)*
- *Naturmangfold (side 27-32)*
 - *Naturtyper; slåttemyr, gammel granskog, kroksjøer, meandre og flomløp*
 - *Arter; namsblankens biologi, studier av namsblank, fugl og andre rødlista arter*
- *Forholdet til naturmangfoldloven (side 32-34)*
- *Landskap, friluftsliv og brukerinteresser (side 34-35)*

Innenfor alle disse områdene har NVE foretatt en grundig vurdering, og samlet sett for de konsekvenser som ikke kan måles økonomisk, til:

NVE mener at de ikke-prissatte konsekvensene ved en eventuell bygging av Litlflåttådalselva kraftverk i stor grad kan avbøtes.

I tillegg skriver NVE:

NVE mener avbøtende tiltak som tunnel i øvre del og veiløs bygging av inntaksdam vil redusere inngrepene i nærheten av Litlflåttådalselva kraftverk.

Vi deler NVEs vurdering av de avbøtende tiltakene som er foreslått.

Vi viser også til kommentarer fra Nessan Gård v/Mona og Kjell Asgeir Trones av 29.8.2018 når det gjelder forholdet til reindriften, noe de kjenner langt bedre til enn oss.

Vi kan heller ikke se at Meidalsgruppen i sin anke har fremlagt andre eller nye opplysninger i forhold til den opprinnelige saksbehandlingen og befaringen. Alt som framføres er gjentak av tidligere gitte opplysninger/synspunkter.

Vi mener derfor det ikke er grunnlag for å foreta ytterligere vurderinger eller ny behandling av saken.

Meidalsgruppen refererer fra NVEs vedtak:

NVE gir videre ikke konsesjon til bygging av Steinåa og Litlflåttådalselva kraftverk grunnet høye totale investeringskostnader for kraftverkene og nettanleggene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt.

I disse konklusjonene fra NVE ligger også at det avgjørende for vurdering av om konsesjon skal gis, er de høye nettkostnadene ved bygging av et 132 kV-nett i Namsskogan. Når det gjennom klagebehandlingen er kommet fram at NTE Nett har kapasitet til å motta kraften fra Litlflåttådalselva i dagens 22-kV nett ved anleggsbidrag, og kostnadene ved selve utbyggingen er redusert, lå det til rette for å omgjøre vedtaket og innvilge konsesjon for utbygging.

NVE skriver i bakgrunn for vedtak av 13.11.2017:

Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. De omsøkte tiltakene vil gi inntekter til søker og grunneier og generere skatteinntekter. Videre vil både Litlflåttådalselva og Flåttådalselva kraftverk styrke næringsgrunnlaget i området

og dermed kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning. NVE vurderer kostnadene ved tiltakene til å ligge omtrent på gjennomsnittet for småkraft- og vindkraftprosjekter som har blitt tildelt konsesjon de siste årene.

Viktigheten av tiltaket for søker og nabo Trones er også poengtert i søknaden, hvor det står:

Namsskogan kommune, og spesielt lokalt i utkantene, er utsatt for fraflytting og mangel på arbeidsplasser. Tiltaket vil være avgjørende for opprettholdelse av den lokale bosettingen og en videreutvikling av de lokale næringer.

Kraftverksplanene i Flåttådalen gir mulighet for 1-2 nye arbeidsplasser på permanent basis. Lokalsamfunnet vil bli betydelig styrket med den satsingen som vil kunne skje ved denne kraftutbyggingen.

I tillegg viser vi til søknaden og klagen hvor vi understreker vedtaket Fylkestinget har gjort i forbindelse med Strategier for små vannkraftverk i Nord-Trøndelag:

- *Det skal legges spesiell vekt på mulighet for utbygging i næringssvake områder der kommunene opplever befolkningsnedgang.*
- *Fylkeskommunen ser positivt på små kraftverksutbygginger som grunnlag for lokal nærings- og samfunnsutvikling. Dette må gis særlig betydning ved endelig konsesjonsvurdering i næringssvake kommuner.*

Kommunestyret i Namsskogan har stilt seg positive til utbyggingen.

Nord-Trøndelag har betydelige vern i form av varige vernede vassdrag og vern etter annen lovgivning (> 60% av arealet). Etter vår mening må det være en høy terskel for å avslå konsesjonssøknader i de gjenværende områdene som ikke er varig vernet, og det forventes at slik problematikk blir tillagt vekt i OEDs behandling av saken.

Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag sin klage av 5. juli 2018 (feilskrevet «2017»):

Vi kan ikke se at det er kommet noen nye momenter fra Naturvernforbundet. Forbundet viser til at utbyggingsalternativ B er klart bedre enn alternativ A. Vi ser det som konstruktivt at Naturvernforbundet – i motsetning til reindriften – er klare i sin prioritering mellom alternativene.

Forbundet er bekymret for en struping av vannføringen og at naturlige fluktuasjoner dempes nedenfor kraftstasjonen. Kraftstasjonen ligger med utløp på kote 170, som også er grensen for det potensielle leveområdet for småblank. Struping av vannføringen mellom inntak og utløp kraftstasjon vil således ikke påvirke forholdene for småblank. Vi har selv foreslått en omløpsventil for å sikre mot unaturlige fluktuasjoner i vannføringen nedstrøms utløpet av kraftstasjonen. NVE har derfor satt som vilkår (tillatelsen av 21.06.2018 – 4. rad i tabellen på side 7):

Det skal bygges en omløpsventil med kapasitet på 100 % av maksimal slukeevne jf. merknader til post 1. Det må legges fram dokumentasjon til NVEs miljøtilsyn på at omløpsventilen fungerer etter hensikten før anlegget kan settes i drift.

I vurderingen under post 1 skriver NVE:

For å unngå stranding av fisk i Litlflåttådalselva ved eventuelt utfall eller rask nedkjøring av kraftverket skal det installeres omløpsventil med kapasitet på 100 % av maksimal slukeevne. Siden søker ønsker å fraføre alt vannet fra elva utenom minstevannføringen, samtidig som slukeevnen er høy i prosjektet, vil droppet i vannføringen bli svært stor ved et

eventuelt utfall i kraftverket. NVE har vurdert behovet for en kapasitet på omløpsventilen tilsvarende den maksimale slukeevnen som stor, for at fisken ikke skal bli nevneverdig berørt av tiltaket, slik beskyttelsesregimet for nasjonale laksevassdrag krever. Ved vannforbruk i kraftverket mindre enn omløpsventilens kapasitet skal omløpsventilen åpne for vannmengden som går gjennom turbinen ved utfall. Deretter skal vannføringen gjennom omløpsventilen gradvis reduseres. Omløpsventilen skal fungere slik at vannføringen nedstrøms kraftverket ikke reduseres raskere enn at man unngår at fisk strander. Omløpsventilen skal koples til kraftverkets styringssystem og testes ut med hensyn til funksjonalitet før kraftverket settes i ordinær drift. Dokumentasjon på at utstyret fungerer etter hensikten skal oversendes NVEs miljøtilsyn.

NVEs vurdering og krav til kapasitet og funksjon til omløpsventilen er i tråd med det vi har forspurt leverandør og ligger allerede inne i beregnet anleggskostnad.

Naturvernforbundets viktigste innvendig vil derigjennom bli ivaretatt.

I tillatelsen skriver NVE:

Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av fornybar energiproduksjon ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre.

Vi deler denne oppfatningen.

Avslutningsvis vil vi nevne at utbyggingen av Litlflåttådalselva er av stor betydning for selskapet Ulvig Kiær AS. Selskapet er en stor skogeier i Trøndelag, men skogen er preget av tidligere store tømmeruttak, og mesteparten av skogen er i dag yngre skog som ikke vil kunne avvirket før om minimum 20 år. For å opprettholde aktiviteten i selskapet fram til denne skogen kan avvirket, er satsingen på fornybar kraft og bygging av et småkraftverk som Litlflåttådalselva svært viktig for oss.

Det reises i dag en del kritikk om at mye av utbyggingen og drift av små vannkraftverk selges til utenlandske interesser. Ulvig Kiær AS m/søsterselskap finansierer selv, bygger ut med egne ansatte og egen maskinpark i tillegg til innleie av lokale entreprenører. Vi drifter og vedlikeholder våre kraftverk selv, og har med vår modell en lokal satsing som selv ikke mange store norske offentlige eide energiselskap har.

Vi har sikret finansiering dersom NVEs vedtak blir stående, og er dermed klar til å starte utbygging i et grisgrendt fraflyttingsområde som avgjort har behov for ny satsing.»

NVEs vurdering av klagen

Klagene er gitt innen klagefristen og tilfredsstillende de øvrige vilkår for klagerett i forvaltningsloven kapittel VI. NVE kan oppheve eller endre vedtaket dersom NVE finner klagen(e) begrunnet, alternativt oversende klagen(e) til OED for endelig avgjørelse (forvaltningsloven § 33).

Klagene omfatter forholdet til reindrift/samlet belastning og namsblank. Klagerne er uenige i NVEs skjønnsutøvelse, herunder avveiningen av fordeler og ulemper ved tiltaket samt NVEs tolkning av OEDs *Retningslinjer for små vannkraftverk*. Etter klagenes syn vil Litlflåttådalselva kraftverk medføre så store negative konsekvenser at det ikke bør gis konsesjon til kraftverket.

Etter det NVE kan se dreier klagen seg hovedsakelig om forhold som var godt kjent for NVE da det opprinnelige vedtaket (13.11.2017) og omgjøringsvedtaket (21.6.2018) ble fattet. Vi vil likevel knytte noen ytterligere kommentarer til tematikken rundt reindrift/samlet belastning og namsblank.

Reindrift og samlet belastning

Reindrift og samlet belastning er grundig omtalt i vårt vedtak av 13.11.2017 med tilhørende KSK-notat 75/2017. Vedtaket bygger på et bredt kunnskapsgrunnlag, herunder søknad, Norconsult AS' reindriftrapport, høringsuttalelser, søkerens kommentarer til høringsuttalelser/reindriftrapport, NVE sluttbefaring av prosjektområdet, samtaler med berørte parter og konsultasjonsmøter med Sametinget.

NVE mener ut fra denne kunnskapen det er klart at prosjektområdet har stor verdi for reindrifta. Det ble derfor lagt stor vekt på hensynet til reindrift i vurderingen av konsesjonsspørsmålet. Etter vårt syn er det imidlertid de *reelle* virkningene ved kraftverket som må vurderes. Vi registrerer at det er stort sprik mellom klagernes og NVEs syn på omfang og virkninger av den omsøkte utbyggingen. NVE mener de endrede utbyggingsplanene, med tunnel i øvre del og veiløst inntak, vil bidra til å redusere ulempene for reindrifta i vesentlig grad.

NVE vil også trekke frem at Litlflåttådalselva kraftverk ble sluttbehandlet sammen med tre andre saker i samme reinbeitedistrikt (Bjørelva, Flåttådalselva og Steinåa kraftverk). Bjørelva kraftverk ble i hovedsak avslått ut fra hensynet til reindrift og samlet belastning.

Namsblank

Kraftstasjonen i det konsesjonsgitte utbyggingsalternativet (B1) er planlagt ved absolutt vandringshinder for namsblank i Litlflåttådalselva. Ved normal drift vil ikke kraftverket påvirke vannføringen nedstrøms stasjonen. For å unngå stranding av fisk i elva ved eventuelt utfall eller rask nedkjøring av kraftverket, har NVE satt vilkår om omløpsventil med kapasitet lik 100 % av maksimal slukeevne.

For øvrig vises det til KSK-notat 75/2017 for en fullstendig gjennomgang av relevante fagtemaer.

NVEs konklusjon

NVE kan ikke se at det i innsigelse eller klager er kommet frem nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vårt vedtak av 21.6.2018. Innsigelse og klager oversendes derfor OED til endelig avgjørelse (jf. forvaltningsloven § 33).

Alle sakens dokumenter gjøres tilgjengelige for departementet gjennom internettløsningen SeDok.

Med hilsen

Rune Flatby
direktør

Øystein Grundt
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi til:

Lars Toven
Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag v/Hallgeir Opdal
Ulvig Kiær AS

Vestre Namdal / Åarjel-Njaarke reinbeitedistrikt - Reinbeitedistrikt 11, Nord-Trøndelag v/Mads Kappfjell